

**Een archeologisch
proefsleuvenonderzoek aan
Holtenweg 14 te Vries,
gemeente Tynaarlo (DR)**

Infra

Milieu

Geo-ICT

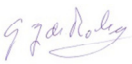
Archeologie

Geo-informatie

**Een archeologisch
proefsleuvenonderzoek aan
Holtenweg 14 te Vries, gemeente
Tynaarlo (DR)**

opdrachtgever	Woonborg
datum	16 mei 2013
projectleider	mevrouw M.J.M. de Wit
projectnummer	94329112
status	concept
ISSN-nummer	1875-5313
MUG-publicatie	2013-23

MUG-projectnummer	94329112
Opdrachtgever	Woonborg
MUG-publicatie	2013-23
Bevoegd gezag	Gemeente Tynaarlo
Beheer en plaats documentatie	MUG Ingenieursbureau b.v.
Onderzoekmeldingsnummer	56084
Tekst	mevrouw drs. M.J.M. de Wit, met een bijdrage van mevrouw A. Kuiper MA
Afbeeldingen	de heer A.F. Huygen mevrouw M.J.M. de Wit
Status	concept
Autorisatie	de heer drs. ing. G.J. de Roller
Uitgegeven door	MUG Ingenieursbureau b.v. Postbus 136 9350 AC Leek
Datum	16 mei 2013
ISSN	1875-5313

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	1
1 Inleiding	2
1.1 Algemeen	2
1.2 Ligging van het onderzoeksgebied	2
1.3 Doel van het onderzoek	3
1.4 Werkwijze	4
2 Resultaten	5
2.1 Bodemopbouw	5
2.2 Sporen en structuren	5
2.3 Vondstmateriaal	6
2.3.1 Aardewerk	6
2.3.1.1 Algemeen	6
2.3.1.2 Determinatie	7
2.3.1.3 Conclusie	7
2.3.2 Overig vondstmateriaal	7
3 Conclusie, waardestelling en aanbeveling	8
3.1 Conclusie	8
3.2 Waardestelling	10
3.3 Aanbeveling	11
Literatuurlijst	12

BIJLAGEN

Bijlage 1	Overzicht van de onderzoekslocatie, allsporenkaart
Bijlage 2	Overzicht van de richtlijnen voor de waardestelling

Samenvatting

In opdracht van de heer C. van Wijhe van Woonborg heeft MUG Ingenieursbureau, afdeling Archeologie, een inventariserend veldonderzoekonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) uitgevoerd op perceel Holtenweg 14 te Vries. Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen nieuwbouw van acht woningen. De voormalige bebouwing was ten tijde van het onderzoek reeds gesloopt.

Op het onderzoeksgebied zijn twee proefsleuven aangelegd. Hoewel in beide proefsleuven recente verstoringen zijn aangetroffen die te maken hebben met de gesloopte bebouwing (met name in de oostelijke proefsleuf), bevinden zich in de proefsleuven ook archeologische sporen, bestaande uit paalsporen en een smalle (erf)greppel. De sporen geven aan dat zich hier een nederzettingsterrein bevindt. In de sporen is vondstmateriaal aangetroffen (aardewerk en basaltlava), dat dateert uit de (late) ijzertijd. Op het terrein is onder de bouwvoor een esdek aanwezig. De archeologische sporen bevinden zich onder dit esdek.

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat zich binnen het plangebied archeologische sporen en vondsten bevinden die behoudenswaardig zijn. Wij bevelen aan op het noordelijke deel van het plangebied een definitief onderzoek (DO) uit te laten voeren. Dit betreft een aanbeveling. Het selectiebesluit is voorbehouden aan de bevoegde overheid, gemeente Tynaarlo.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Aanleiding tot het hier beschreven archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) is de voorgenomen nieuwbouw van acht woningen op het perceel Holtenweg 14. Omdat deze plannen met bodemverstorende ingrepen gepaard gaan, is een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek wordt uitgevoerd conform de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz). De heer C. van Wijhe van Woonborg heeft MUG Ingenieursbureau, afdeling Archeologie, opdracht gegeven het IVO-P uit te voeren.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd op maandag 15 april 2013 en stond onder leiding van mevrouw M.J.M. de Wit met ondersteuning van de heer A.R. Wieringa. Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2, en de richtlijnen volgens het Programma van Eisen (PvE, Huisman 2012).

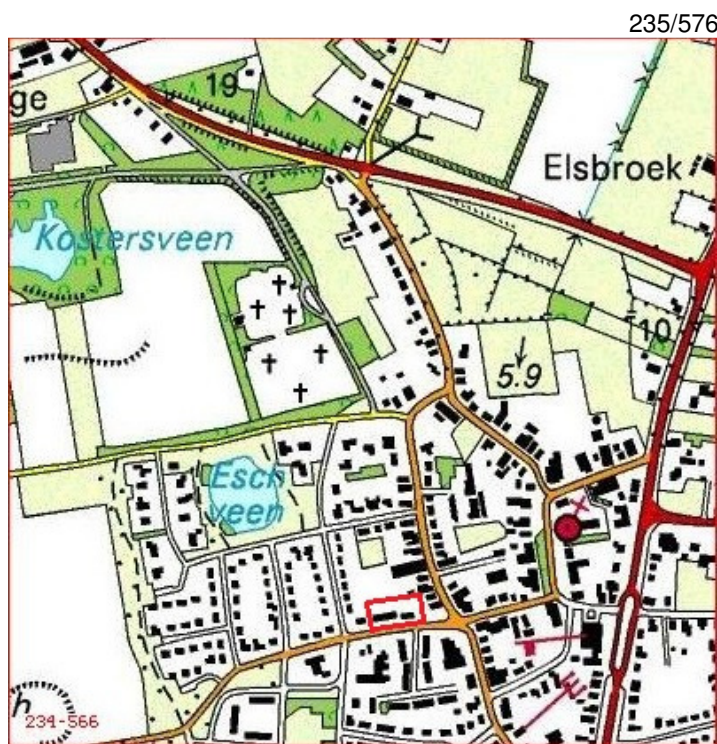
Direct voorafgaand aan het archeologisch onderzoek werd een klein deel van de locatie gesaneerd. Deze sanering vond plaats in de noordoosthoek van het onderzoeksgebied en ligt buiten de proefsleuven.

Tabel 1.1 Overzicht van de objectgegevens

Objectgegevens	
Provincie	Drenthe
Gemeente	Tynaarlo
Plaats	Vries
Toponiem	Holtenweg 14
Kaartblad	12B
Coördinaten	234505/566205 NW 234575/566215 NO 234580/566180 ZO 234510/566170 ZW
Periode	ijzertijd-middeleeuwen
Grondsoort	dekzand, podzolgronden
Geomorfologie	Rolderrug, glaciale grondmorene of dekzandrug
Grondwatertrap	VII

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt aan Holtenweg 14 te Vries en is in gebruik als woonlocatie (zie afbeelding 1). Op de locatie stonden voorheen zes woningen, die inmiddels gesloopt zijn. De totale oppervlakte is circa 0,23 ha.

234/566

Afbeelding 1. Topografische kaart met in rood het onderzoeksgebied (bron: Topografische Dienst Nederland)

1.3 Doel van het onderzoek

Doel van een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO-P) door middel van proefsleuven is de documentatie van de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van het onderzoeksgebied (aard, ouderdom, omvang, gaafheid en conservering).

Het onderzoek dient daarnaast antwoord te geven op de onderzoeksvragen, zoals deze zijn gesteld in het PvE, opgesteld door de heer M.A. Huisman van PvE-Express (Huisman 2012). De vraagstelling beweegt zich op twee niveaus, nl. het vaststellen van de aanwezigheid en omvang van archeologische resten en het bepalen van hun belang voor de kennis van de bewoningsgeschiedenis van de regio, en omvat de volgende vragen:

1. Zijn binnen het plangebied één of meer andere archeologische vindplaatsen aanwezig?
2. Wat is de aard, omvang en datering van de aangetroffen vindplaatsen?
3. Zijn deze vindplaatsen behoudenswaardig conform de criteria uit de KNA (versie 3.2)?
4. Wat zijn de gevolgen daarvan voor de noodzaak en vorm van vervolgonderzoek?
5. Welke aanvullende vraagstellingen en onderzoeksrichtlijnen kunnen, op basis van de behaalde resultaten, worden geformuleerd voor toekomstig onderzoek in de directe omgeving?

Algemene onderzoeksvragen zijn:

6. Zijn er (resten van) structuren of grondsporen aanwezig?
7. Is er sprake van een fasering van deze resten?
8. Is het mogelijk de aangetroffen boerderij- en/of schuurplattegronden typologisch in te delen? Zo ja, wat is hun aard, datering, diepteligging, ruimtelijke verspreiding en conserveringstoestand?
9. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig, wat is de ruimtelijke verspreiding, typologische datering en conserveringstoestand? Aan welke activiteiten zijn zij te verbinden?
10. Zijn er sporen en/of structuren aanwezig die niet direct nederzittingsgebonden zijn (verkaveling, waterhuishouding, graven)?

11. Zijn er aanwijzingen dat er binnen het onderzoeksgebied eerdere (steentijd?) bewoning heeft plaatsgevonden?
12. In hoeverre is de vindplaats aangetast door het subrecente gebruik?

Specifiek met betrekking tot het bouwplan:

13. Hoe verhouden de resultaten zich tot de toekomstige bebouwing?
14. Welke maatregelen zijn nodig om het archeologisch erfgoed veilig te stellen (planaanpassing, nader onderzoek)?

1.4 Werkwijze

Op het onderzoeksgebied zijn twee proefsleuven aangelegd (zie bijlage 1). De sleuven zijn oostwest georiënteerd en hebben een afmeting van circa 5 bij 20 m. Proefsleuf 1 ligt iets noordelijker dan proefsleuf 2; de archeologische verwachting voor deze proefsleuf 1 was beter aangezien hier minder recente verstoring, afkomstig van de gesloopte bebouwing, verwacht werd.

In beide sleuven is met een graafmachine met gladde bak door middel van laagsgewijs verdiepen één vlak aangelegd. Dit vlak bevindt zich in de top van het dekzand (C-horizont), op een diepte van circa 80 cm beneden het maaiveld.

Het vlak is analoog getekend (schaal 1:50), gefotografeerd en de hoogtes van zowel vlak als maaiveld zijn ten opzichte van NAP bepaald. Er zijn drie profielopnames gedocumenteerd: één in proefsleuf 1 en twee in proefsleuf 2 (door middel van tekenen, beschrijving en fotografie).

De sporen zijn beschreven, vervolgens gecoupeerd en afgewerkt. Coupes zijn getekend en gefotografeerd. Vondsten zijn verzameld per spoor en vulling of vak van 5 bij 5 m (aanleg vlak). Bij de aanleg van het vlak is zorgvuldig gezocht met een metaaldetector.

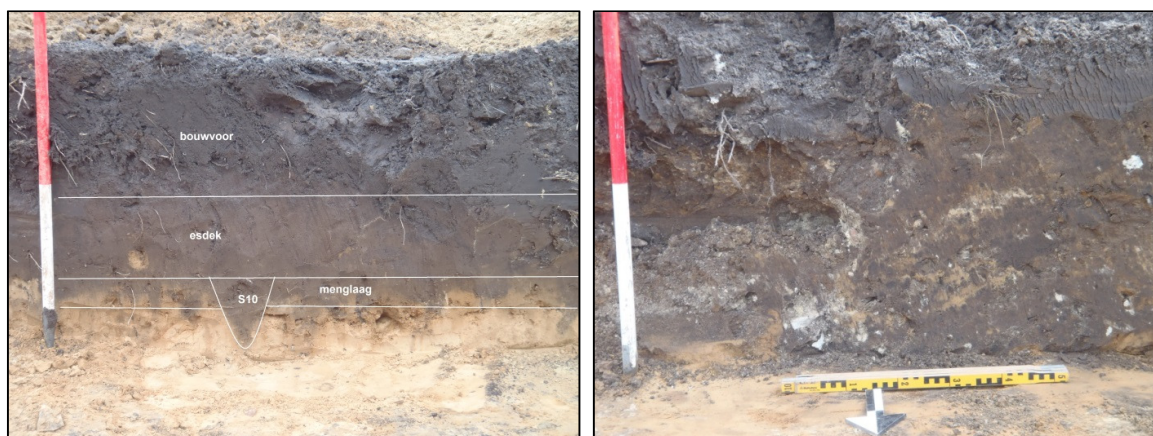
Na afloop van het onderzoek zijn de proefsleuven dichtgedraaid.

2 Resultaten

2.1 Bodemopbouw

Op het onderzoeksgebied is onder de bouwvoor een esdek aanwezig. Dit esdek heeft een gemiddelde dikte van 20 cm en heeft een vrij rommelige opbouw. Onder het esdek bevindt zich het vaste zand, de C-horizont, die veel zwerfkeien bevat. Tussen het esdek en de C-horizont zit een menglaag van es met C-horizont, met veel bioturbatie (zie afbeelding 2).

Deze bodemopbouw is alleen in proefsleuf 1 aangetroffen. De bodemopbouw in proefsleuf 2 was dusdanig verstoord door de bebouwing en de sloopwerkzaamheden, dat zich boven de C-horizont vooral verrommelde lagen bevonden, met name aan de zuidkant van de sleuf (zie afbeelding 3).

Afbeeldingen 2. en 3. Profielopnames: links het zuidprofiel in profiel 1 (met laag aanduiding) en rechts het verrommelde noordprofiel in proefsleuf 2

2.2 Sporen en structuren

Hoewel in beide proefsleuven recente verstoringen zijn aangetroffen, bevinden zich in de proefsleuven ook archeologische sporen, bestaande uit paalsporen en een smalle greppel. Deze sporen bevinden zich in de C-horizont, onder het esdek (zie afbeelding 2) en hebben een gemiddelde resterende diepte van circa 20 cm. Uit een aantal sporen is vondstmateriaal afkomstig dat dateert uit de ijzertijd (zie paragraaf 2.3).

Proefsleuf 1

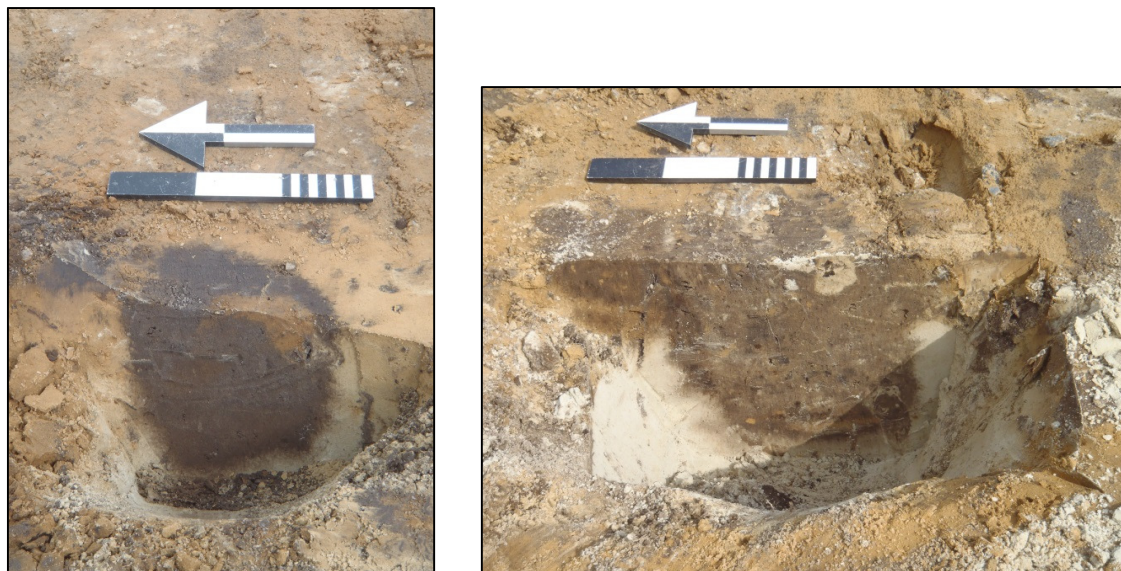
In proefsleuf 1 concentreren de sporen zich in de oostkant van de proefsleuf. De westhelft van de sleuf is leeg. Spoor 10 betreft een noord-zuid georiënteerde greppel met een maximale breedte van 50 cm en een diepte van 15 cm. De greppel heeft een vlakke bodem en kan geïnterpreteerd worden als een mogelijke erfscheiding of perceelsgreppel. Ten noordoosten van het greppel, in de noordoosthoek van de proefsleuf, ligt een cluster van vijf paalkuilen.

Proefsleuf 2

Proefsleuf 2 ligt dichterbij de gesloopte bebouwing dan proefsleuf 1 en heeft dan ook veel meer recente verstoringen. Deze verstoringen, die in de C-horizont zichtbaar zijn als plekken zwarte, losse geroerde grond met o.a. puinresten, glas en plastic, zijn veroorzaakt door voormalige bebouwing en erfactiviteiten. Tussen deze recente verstoringen is echter een tiental sporen aangetroffen die een andere textuur, begrenzing en kleur hebben en die kunnen worden geïnterpreteerd als paalsporen. Dit zijn grondverkleuringen die erop duiden dat hier ooit houten palen in de grond hebben gestaan.¹ De paalsporen liggen voornamelijk aan de westkant en in het middendeel van de proefsleuf. Een aantal paalsporen ligt op één

¹ In zandgrond blijft hout niet bewaard; houten palen zijn doorgaans alleen als (donkere) verkleuring zichtbaar.

lijn (sporen 13, 15, 25 en 27 en sporen 17, 24 en 23), maar hieruit zijn vooralsnog geen structuren te herleiden.

Afbeelding 4. Doorsnedes van twee prehistorische paalsporen in proefsleuf 2 (links spoor 23 en rechts spoor 15)

2.3 Vondstmateriaal

Bij het IVO-P is een klein aantal vondsten geborgen (tabel 2). Het merendeel van deze bestaat uit aardewerk. Daarnaast is een kleine hoeveelheid steen aangetroffen.

Tabel 2.1 Overzicht van de aangetroffen vondsten

vnr.	wp	vlak	vak	spoor	inhoud	datering	opmerkingen
1	1	0	3	0	aardewerk	ijzertijd	aanleg vlak, spoor 10
					vuursteen		aanleg vlak, spoor 10
					natuursteen	ijzertijd?	aanleg vlak, spoor 10, basaltlava
2	1	1	0	2	aardewerk	ijzertijd	
3	2	1	0	15	aardewerk	ijzertijd	uit paalspoor

2.3.1 Aardewerk

A. Kuiper

2.3.1.1 Algemeen

Tijdens het onderzoek aan de Holtenweg in Vries zijn in totaal twaalf aardewerkfragmenten aangetroffen met een totaalgewicht van 152 gr. Het betreft twee randfragmenten en tien wandfragmenten. Het aardewerk is over het algemeen matig bewaard gebleven en redelijk verweerd. Toch was het mogelijk om van de meeste fragmenten een globale datering te geven. Het aardewerk wordt hieronder per vondstnummer beschreven en van een datering voorzien.

2.3.1.2 Determinatie

Vondstnummer 1 bevat negen aardewerkfragmenten; één randfragment en acht wandfragmenten. Het aardewerk heeft een gewicht van 103 gr. Vijf fragmenten zijn volledig reducerend gebakken. Drie fragmenten zijn van binnen reducerend en van buiten oxiderend gebakken. Eén fragment is oxiderend gebakken met een gereduceerde kern. Alle scherven zijn matig hard gebakken en met steengruis gemagerd. In twee gevallen is granietgruismagering zichtbaar. Eén fragment is mogelijk secundair verbrand.

Alle fragmenten zijn vermoedelijk vervaardigd in de prehistorie. Een exacte datering is op basis van de fragmentarische staat van het aardewerk niet mogelijk, maar gezien het baksel, de magering en uiterlijke vorm van het materiaal, is het waarschijnlijk dat de scherven uit de ijzertijd (800 voor Chr.-0) dateren.

Vondstnummer 2 bevat één aardewerkfragment: een deel van een randscherf van een prehistorische pot. De randscherf heeft een gewicht van 21 gr en is reducerend gebakken. Het fragment is matig hard gebakken en met vrij grof graniet- en kwartsgruis gemagerd. De rand heeft een slanke hals met een licht S-vormig profiel. Op basis van de randvorm is het waarschijnlijk dat het fragment dateert uit de late ijzertijd.

Vondstnummer 3 bestaat uit één aardewerkfragment met een gewicht van 28 gr. Het fragment is van binnen reducerend en van buiten oxiderend gebakken. De scherf is matig hard gebakken en met granietgruis gemagerd. De wand van de scherf is vrijwel vlak, waardoor het waarschijnlijk is dat de scherf onderdeel is geweest van een grote pot. Aan de binnenzijde van de scherf zijn sporen van aankooksel te vinden, mogelijk kooksporen.

Aangezien het fragment verder geen determinerende kenmerken heeft, is de scherf niet nauwkeuriger te dateren dan in de ijzertijd (800 voor Chr.-0).

2.3.1.3 Conclusie

Het aardewerk dat is gevonden bij het onderzoek aan de Holtenweg is te dateren in de ijzertijd. Vanwege het ontbreken van voldoende determinerende kenmerken is voor het merendeel van het materiaal op dit moment niet te zeggen of het aardewerk uit de vroege, midden- of late ijzertijd stamt. Dit zal uit vervolgonderzoek moeten blijken.

2.3.2 Overig vondstmateriaal

Het overige vondstmateriaal bestaat uit twee stuks vuursteen en uit één natuursteen. Het vuursteen vertoont geen sporen van bewerking. Het natuursteen betreft een brokje basaltlava en is afkomstig van een maalsteen. Basaltlava of tefriet is een steensoort die van nature niet in Nederland voorkomt, maar werd gewonnen in de Duitse Eifel, rond de plaats Mayen. De steensoort werd daar bewerkt tot maalstenen voor handmolens en vanaf de midden-ijzertijd van daaruit geëxporteerd (Holtmeyer-Wild 2000). In Drenthe worden ze vanaf de late ijzertijd aangetroffen en waren ze tot de 13^e eeuw in gebruik (Harsema 1980).

3 Conclusie, waardestelling en aanbeveling

3.1 Conclusie

Tijdens het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) aan de Holtenweg te Vries is een aantal archeologische sporen en vondsten aangetroffen. Deze dateren uit de (late) ijzertijd en bestaan uit paalsporen en een greppel (sporen) en uit aardewerk en steen (vondsten). Op het terrein is onder de bouwvoor een esdek aanwezig. De archeologische sporen bevinden zich onder dit esdek.

Aan de hand van de resultaten van het IVO-P kunnen de vragen uit het PvE als volgt worden beantwoord:

1. Zijn binnen het plangebied één of meer andere archeologische vindplaatsen aanwezig?
Binnen het plangebied bevinden zich een archeologische vindplaats. Deze bevindt zich aan de noordkant van het plangebied. Er zijn geen aanwijzingen dat het hier om meer dan één vindplaats gaat.
2. Wat is de aard, omvang en datering van de aangetroffen vindplaatsen?
*De aangetroffen sporen bestaan uit paalsporen en een greppeltje. Deze sporen getuigen ervan dat zich hier een nederzettingsterrein kan bevinden. De paalsporen betreffen de restanten van houtbouw, de greppel kan gezien worden als een erfscheiding.
De vindplaats dateert uit de ijzertijd, op basis van het fragment maalsteen en de scherf uit vnr. 2 mogelijk uit de late ijzertijd (250 voor Chr.-0). De precieze omvang van de vindplaats kan niet worden bepaald, zeker is wel dat deze zich ook buiten de proefsleuven uitstrekt.*
3. Zijn deze vindplaatsen behoudenswaardig conform de criteria uit de KNA (versie 3.2)?
De vindplaats is behoudenswaardig conform de criteria uit de KNA (zie paragraaf 3.2).
4. Wat zijn de gevolgen daarvan voor de noodzaak en vorm van vervolgonderzoek?
De sporen en vondsten bevinden zich in de top van de C-horizont, op circa 80 cm beneden het huidige maaiveld, en zullen bij de toekomstige bouwwerkzaamheden worden verstoord. Derhalve is het noodzakelijk het terreindeel waar deze sporen zich bevinden, vlakdekkend te onderzoeken (zie ook vraag 14).
5. Welke aanvullende vraagstellingen en onderzoeksrichtlijnen kunnen, op basis van de behaalde resultaten, worden geformuleerd voor toekomstig onderzoek in de directe omgeving?
Gezien de aanwezigheid van meerdere vindplaatsen en vondsten uit de (late) ijzertijd in de omgeving, in het bijzonder waarneming 238638, 100 m ten zuidwesten van het huidige onderzoeksterrein is gelegen, dienen aanvullende vraagstelling zich te richten op de samenhang van deze afzonderlijke ijzertijdvindplaatsen.
6. Zijn er (resten van) structuren of grondsporen aanwezig?
In de proefsleuven zijn grondsporen aangetroffen (paalsporen en een greppel). Uit deze grondsporen zijn, vanwege de geringe breedte van de proefsleuven en de recente verstoringen, vooralsnog geen structuren te herleiden.
7. Is er sprake van een fasering van deze resten?
Het aangetroffen vondstmateriaal dateert uit de (late) ijzertijd. Op basis van de huidige gegevens kan er geen fasering in de resten worden aangebracht.
8. Is het mogelijk de aangetroffen boerderij- en/of schuurplattegronden typologisch in te delen? Zo ja, wat is hun aard, datering, diepteligging, ruimtelijke verspreiding en conserveringstoestand?
Uit de paalsporen kunnen vooralsnog geen structuren worden gereconstrueerd.
9. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig, wat is de ruimtelijke verspreiding, typologische datering en conserveringstoestand? Aan welke activiteiten zijn zij te verbinden?
*Het vondstmateriaal bestaat uit aardewerk, vuursteen en natuursteen (basaltlava). De vondsten zijn afkomstig uit sporen en aangetroffen bij de aanleg van het vlak (onder het esdek, ter hoogte van de greppel in proefsleuf 1). Het vuursteen komt van nature voor in de bodem en kent geen bewerkingssporen. Het aardewerk, dat werd gebruikt als vaatwerk voor koken en opslag, is matig bewaard gebleven en redelijk verweerd. Op één scherf na, dat op basis van het S-profiel in de late ijzertijd kan worden geplaatst, kan het gros van het aardewerk niet nader worden gedateerd dan in de ijzertijd.
Het fragment basaltlava is afkomstig van een maalsteen. De steen is afkomstig uit de Duitse Eifel en moet via import/handel zijn verkregen. Maalstenen van basaltlava komen vanaf de late ijzertijd in Drenthe voor.*
10. Zijn er sporen en/of structuren aanwezig die niet direct nederzettingsgebonden zijn (verkaveling, waterhuishouding, graven)?

In proefsleuf 1 is een greppel aangetroffen die kan worden geïnterpreteerd als perceels- of erfgreppel. In geval van een erfgreppel is dit spoor nederzettinggebonden.

11. Zijn er aanwijzingen dat er binnen het onderzoeksgebied eerdere (steentijd?)bewoning heeft plaatsgevonden?

Binnen het onderzoeksgebied zijn nederzettingssporen uit de (late) ijzertijd aangetroffen.

12. In hoeverre is de vindplaats aangetast door het subrecente gebruik?

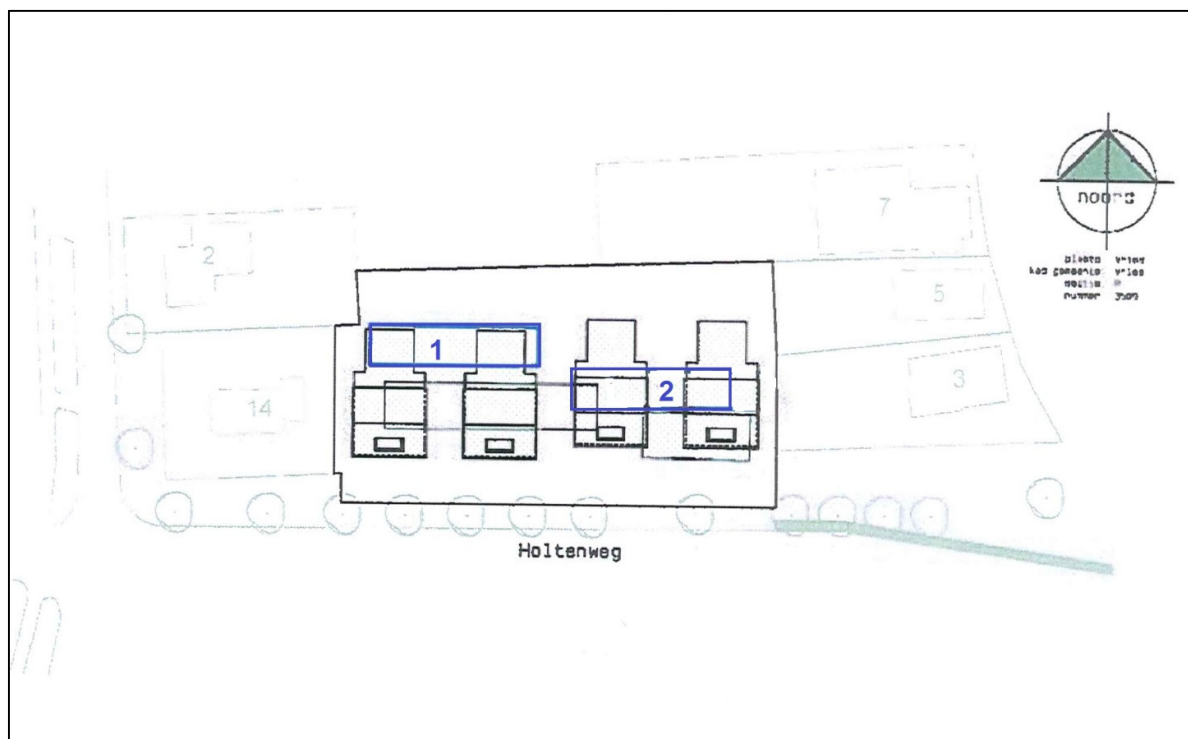
De vindplaats is behoorlijk aangetast door de inmiddels gesloopte bebouwing. Met name in proefsleuf 2 zijn zeer veel recente verstoringen aangetroffen, die het gevolg zijn van deze bebouwing. Ook bevindt zich in de noordoosthoek van het onderzoeksgebied een locatie die gesaneerd diende te worden. In proefsleuf 1 bevinden zich aan de oostkant recente verstoringen. Uit het onderzoek blijkt echter dat de prehistorische sporen tussen deze verstoringen nog goed bewaard zijn gebleven.

13. Hoe verhouden de resultaten zich tot de toekomstige bebouwing?

De proefsleuven bevinden zich op de locaties van de toekomstige woonhuizen (zie afbeelding 5). De sporen strekken zich verder ten noorden van de proefsleuven uit. Ten noorden van proefsleuf 1 is geen bebouwing gepland, in tegenstelling tot het gebied ten noorden van proefsleuf 2.

14. Welke maatregelen zijn nodig om het archeologisch erfgoed veilig te stellen (planaanpassing, nader onderzoek)?

Om het archeologisch erfgoed veilig te stellen is nader onderzoek nodig. Dit onderzoek kan uitgevoerd worden door middel van een vlakdekkend, definitief onderzoek (DO). Dit onderzoek zal zich moeten concentreren op het noord(oost)elijke deel van het onderzoeksgebied, tussen en ten noorden van de reeds aangelegde proefsleuven (zie afbeelding 5). De uitvoering van dit onderzoek kan eventueel direct voorafgaan aan de ontgraving van de bouwput(ten). Nadat het archeologisch vlak volledig is gedocumenteerd door de archeoloog, kan de aannemer aansluitend verder gaan met ontgraven tot de voor de bouw gewenste diepte.

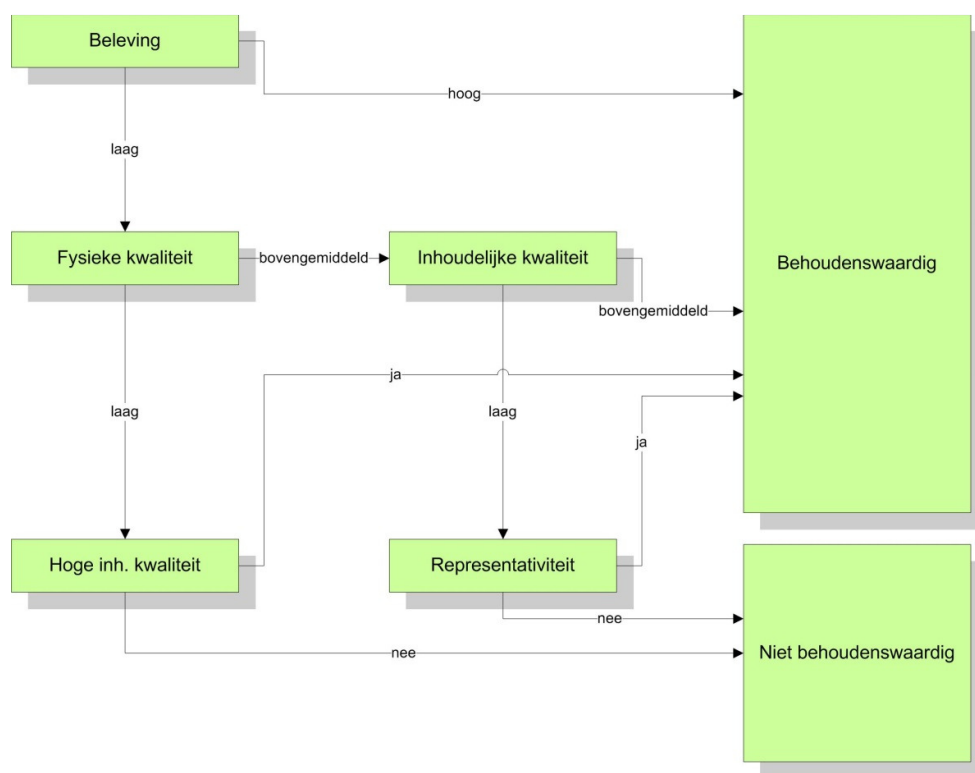

Afbeelding 5. De locatie van de proefsleuven (blauwomlijnd), geplot op de toekomstige situatie (bron: PvE, figuur 3)

3.2 Waardestelling

Hieronder vindt u de waardestelling van de resultaten volgens de kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2. De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsstroomschema. In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien (waarde 1-3). Een laag getal staat voor een lage waarde en een hoog getal voor een hoge waarde. Het stroomdiagram geeft op basis van de scores aan of de vindplaats behoudenswaardig is of niet. De behoudenswaardigheid is het hoofdcriterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek (bijlage 2 geeft een beperkte verklaring van de richtlijnen waardestelling). Een volledige beschrijving van de normen en regels voor de waardering staat op de website van de SIKB.

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	-	niet van toepassing
herinneringswaarde	-	niet van toepassing
<i>Fysieke kwaliteit</i>	score	opmerkingen
gaafheid	2	Het terrein is deels verstoord door recente bebouwing.
conservering	2	Aardewerk is matig goed geconserveerd.
	3	Sporen en natuursteen zijn goed geconserveerd.
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>	score	opmerkingen
zeldzaamheid	2	In de nabije omgeving van de vindplaats zijn meerdere nederzettingssporen en ook graven uit de ijzertijd aangetroffen.
informatiewaarde	2	De onderzoeksresultaten geven aan dat het onderzoeksgebied in de ijzertijd een nederzettingsterrein betrof.
ensemblewaarde	3	De aangetroffen sporen zijn in verband te brengen met de eerdere vondsten en sporen in de omgeving en dragen bij tot een beter begrip van de ijzertijdbewoning ter plaatse.
representativiteit	3	De vindplaats is representatief voor prehistorische bewoning op de hogere dekzandruggen.

Bij het toepassen van de score in het waarderingschema komt de totale score uit op behoudenswaardig.

3.3 Aanbeveling

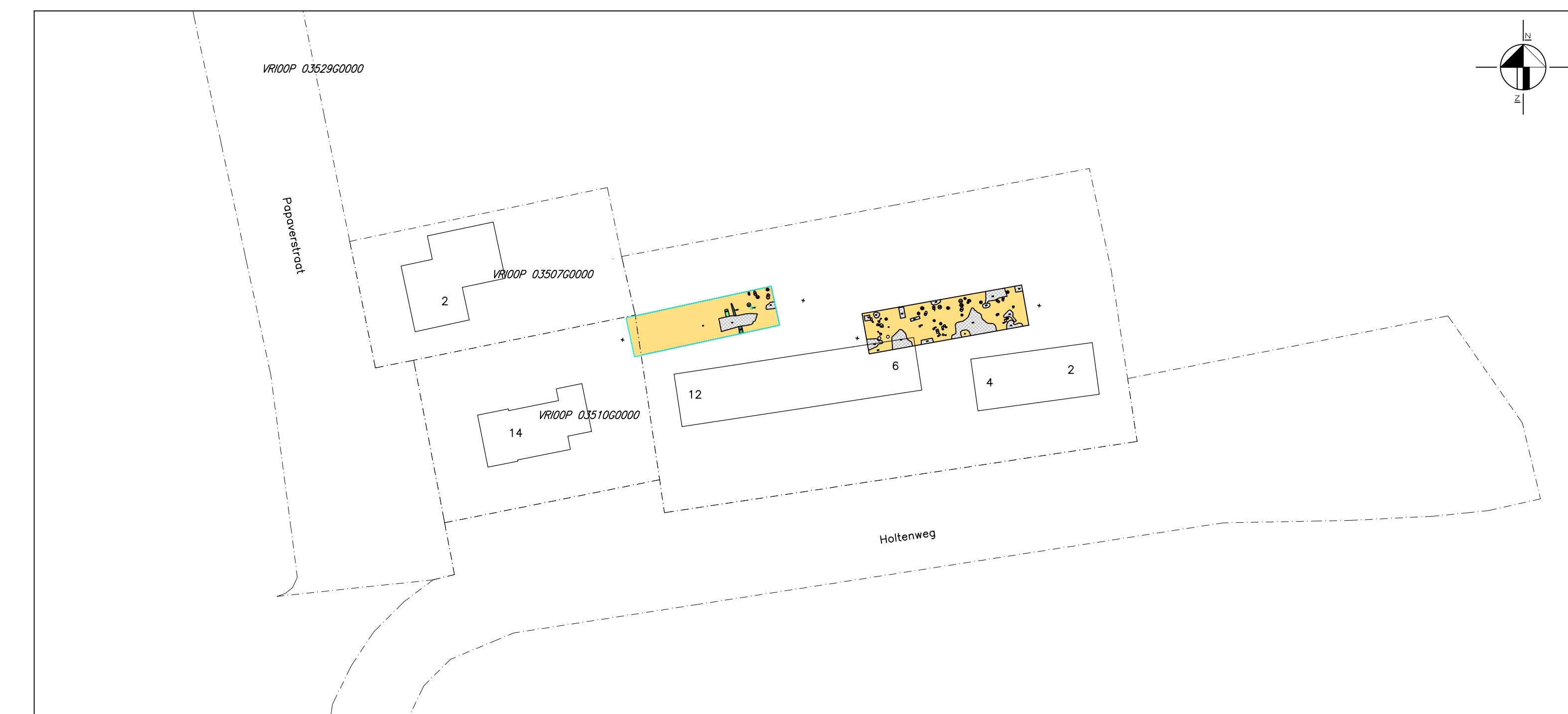
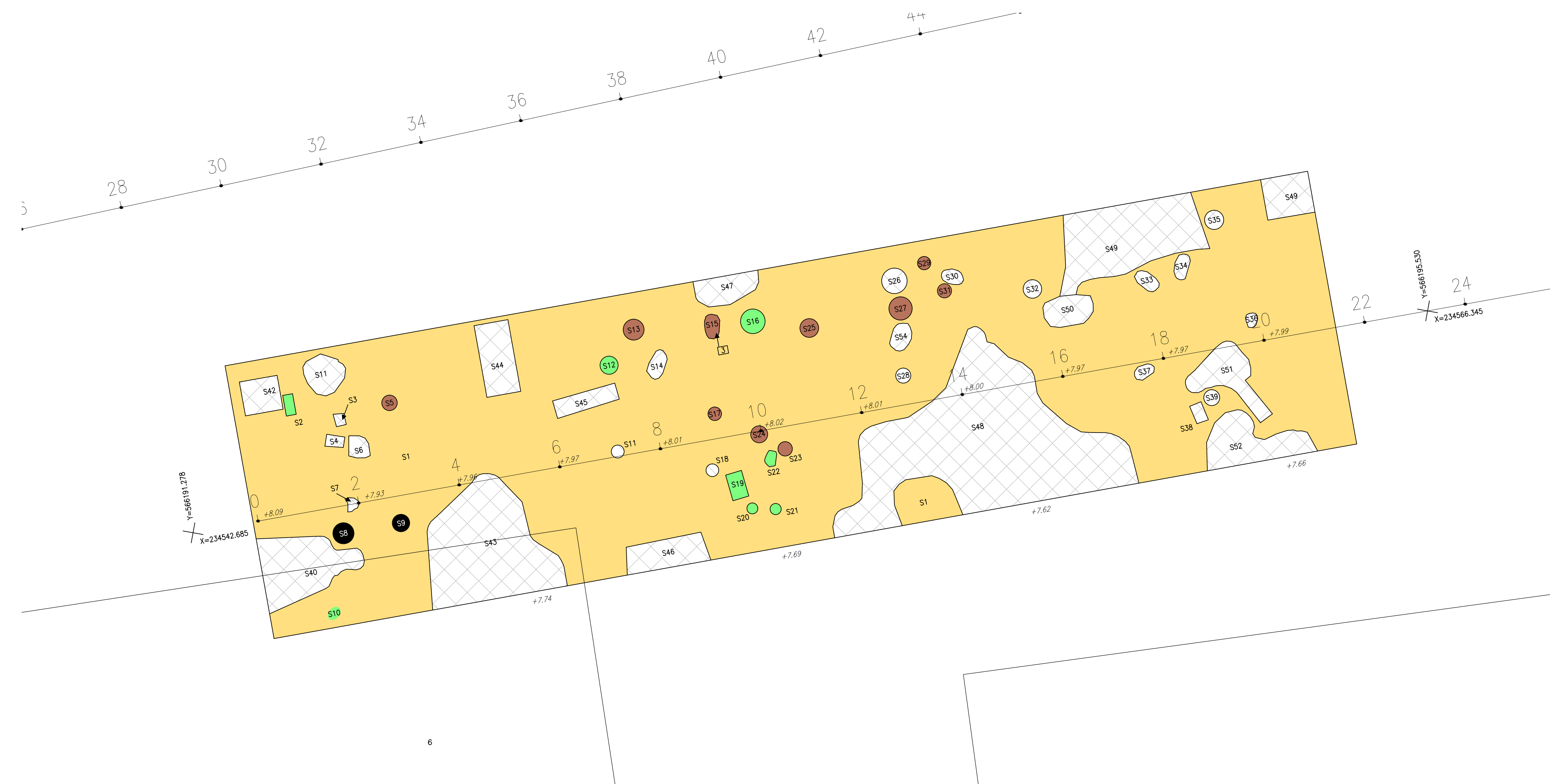
Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat zich binnen het plangebied archeologische sporen en vondsten bevinden die behoudenswaardig zijn volgens de criteria van de KNA. Aangezien behoud *in situ* niet aan de orde is, wordt de opdrachtgever aanbevolen de archeologische waarden *ex situ* te behouden middels een definitief onderzoek (DO), op die plaatsen binnen het plangebied die tot op het vaste zand, de C-horizont, worden uitgegraven. Zoals al in de conclusie bij onderzoeksvraag 14 ter sprake is gekomen, zou dit DO eventueel direct voorafgaan aan de ontgraving van de bouwput(ten) plaats kunnen vinden.

Alle besluitvorming omtrent eventueel vervolgonderzoek dient te worden overlegd met het bevoegd gezag, de gemeente Tynaarlo.

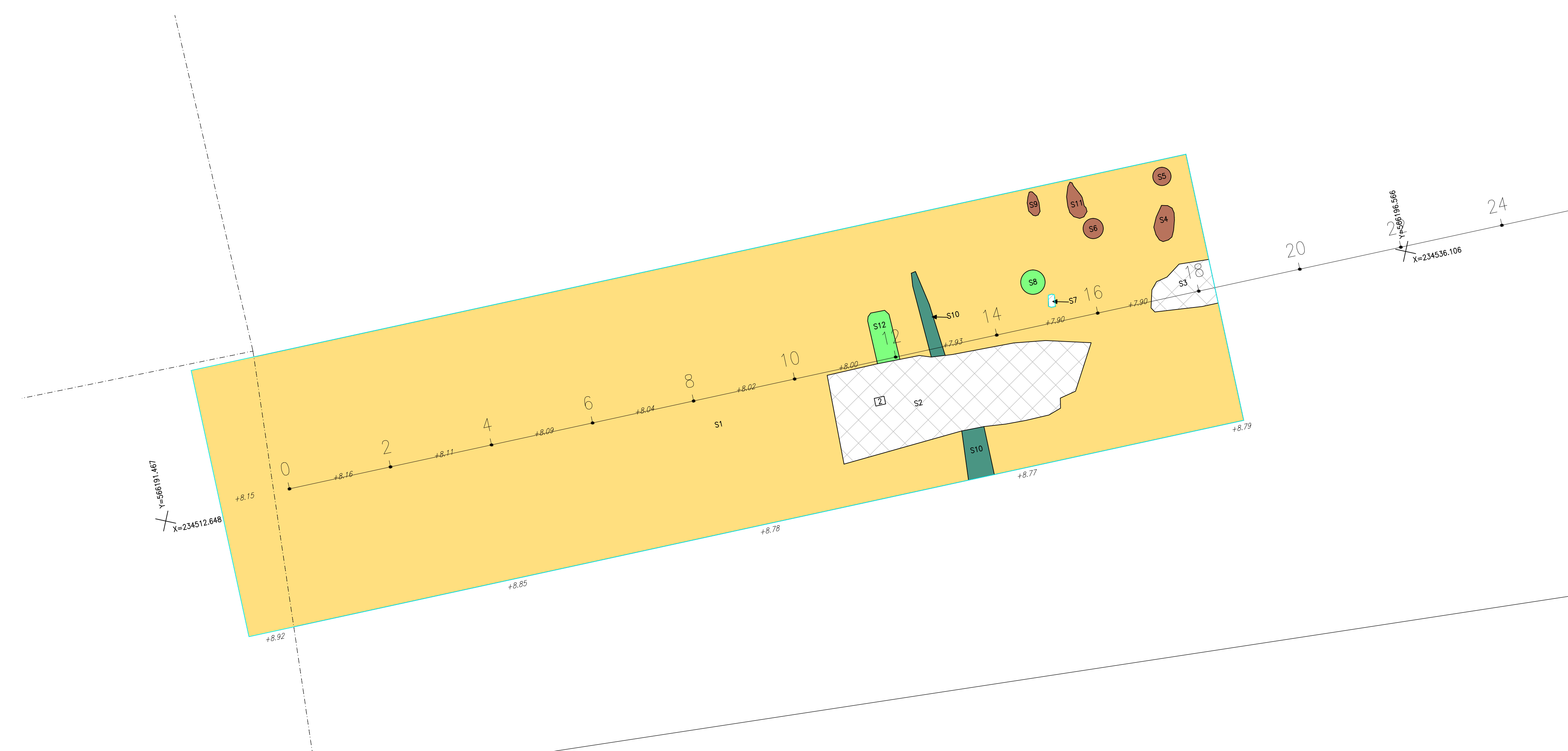
Literatuurlijst

- Harsema, O.H., 1980. *Drents boerenleven van de bronstijd tot de middeleeuwen*. Assen.
Holtmeyer-Wild, V., 2000. *Vorgeschichtliche Reibsteine aus der Umgebung von Mayen*. Mainz (Vulkanpark-Forschungen. Untersuchungen zur Landschaft und Kulturgeschichte Band 3). Uitgave van Roemisches-Germanischen Zentralmuseum.
Huisman, M.A., 2012. *Programma van Eisen Holtenweg Vries* (versie 2.0. definitief)

**Bijlage 1 Overzicht van de
 onderzoekslocatie,
 allsporenkaart**

Situatie
school 1:500

LEGENDA

- bestaande bebouwing
- 3 huizennummer
- kadastrale grens
- /000 kadastraal nummer
- +7.39 bestaande terreinhoogte t.o.v. N.A.P.
- >1 foto met nummer
- X' boring met nummer
- S001 spoornummer
- vondstnummer
- locatie coupe
- grens onderzoeklocatie
- verstoring natuurlijk
- verstoring recent
- greppel
- poelgat
- dekzand, C-horizont
- visk

Maten in meters, tenzij anders vermeld.
Puntmaten in meters t.o.v. N.A.P.

0 Mbu Mw Eerste uitgave 14-05-2013

MUG ingenieursbureau

Project: Hollenweg 14 Vries

Woonborg

Allesporenkaart, profiel proefsleuf 1

Projectnummer: 04331122 Schaal: 1:500 000 Formaat: A0 Bladzijde: 2

Bijlage 2 Overzicht van de richtlijnen voor de waardestelling

Overzicht van de richtlijnen voor de waardestelling

Waardering	Criteria	Parameters
Beleving	Schoonheid	- Zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement - Vorm en structuur - Relatie met omgeving
Fysieke kwaliteit	Herinneringswaarde	- Verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis - Associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis
	Gaafheid	- Aanwezigheid sporen - Gaafheid sporen - Ruimtelijke gaafheid - Stratigrafie intact - Mobilia in situ - Ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling - Ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen - Aanwezigheid antropogeen biochemisch residu - Stabiliteit van de natuurlijke omgeving
Inhoudelijke kwaliteit	Conservering	- Conservering artefacten (metaal/overige) - Conservering organisch materiaal
	Zeldzaamheid	- het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode, binnen eenzelfde archeoregio, waarvan de aanwezigheid is vastgesteld - idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart (indien mogelijk/vereist)
	Informatiewaarde	- Opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan vijf jaar geleden; volledig/partieel) - Recent en systematisch onderzoek van de desbetreffende archeoregio - Recent en systematisch onderzoek van de desbetreffende archeologische periode - Passend binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, RACM of anderen
	Ensemblewaarde	- Synchrone context (voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio) - Diachrone-context (voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio) - Landschappelijke context (fysisch- en historisch-geografische gaafheid van het contemporaine landschap) - Aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving
	Representativiteit	- Kenmerkendheid voor een bepaald gebied en/of periode - Het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd - Idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart

Zernikelaan 8
9351 VA LEEK
Postbus 136
9350 AC LEEK
T (0594) 55 24 20
F (0594) 55 24 99
E info@mug.nl
I www.mug.nl